

Sistemske viri

Komunikacijski kanali, naslovi in ostali signali s katerimi aparatura oprema komunicira z vodilom. Na najnižjem nivoju so to:

- Pomnilniški naslovi
- Prekinitveni kanali
- DMA kanali
- Vhodno/izhodno naslovi

Pri dodajanju V/I vmesnikov lahko pride do prekrivanja enakih virov (npr. dva vmesnika uporabljata isti prekinitveni kanal ipd.). Če je bilo to v obdobju ISA vmesnikov lahko zelo zoprno, je postalo z uporabo PCI vodila bistveno enostavnejše.

Prekinitve: PCI vodilo dovoljuje deljenje prekinitvenih kanalov, kar pomeni, da lahko dve napravi uporabljata isti prekinitveni kanal.

DMA: Isti DMA kanal lahko uporabljata dve napravi, vendar z omejitvami (npr. mrežni vmesnik, kasetna enota).

V/I naslovi: deljenje ni mogoče.

Reševanje konfliktov med sistemskimi viri

Čeprav PCI vodilo uspešno rešuje konflikte, do teh še vedno lahko pride.

Kako jih prepoznati?

- naprava deluje nezanesljivo
- sistem pogosto 'zamrzne'
- zvočna kartica ne deluje pravilno
- miška ne deluje
- na zaslonu se pojavljajo motnje
- formatiranje diskete ni možno

V WIN XP op. sistemu nas na konflikte opozori Nadzorna plošča (Sistem).

Kako težave rešiti?

Pri nameščanju najprej namestimo minimalno konfiguracijo, nato pa dodajamo ostale naprave (zvočna, modem, mrežna, SCSI).

Plug & Play sistem

Pomeni sistem za samodejno prepoznavo in konfiguriranje V/I enot.

Sestavljen je iz:

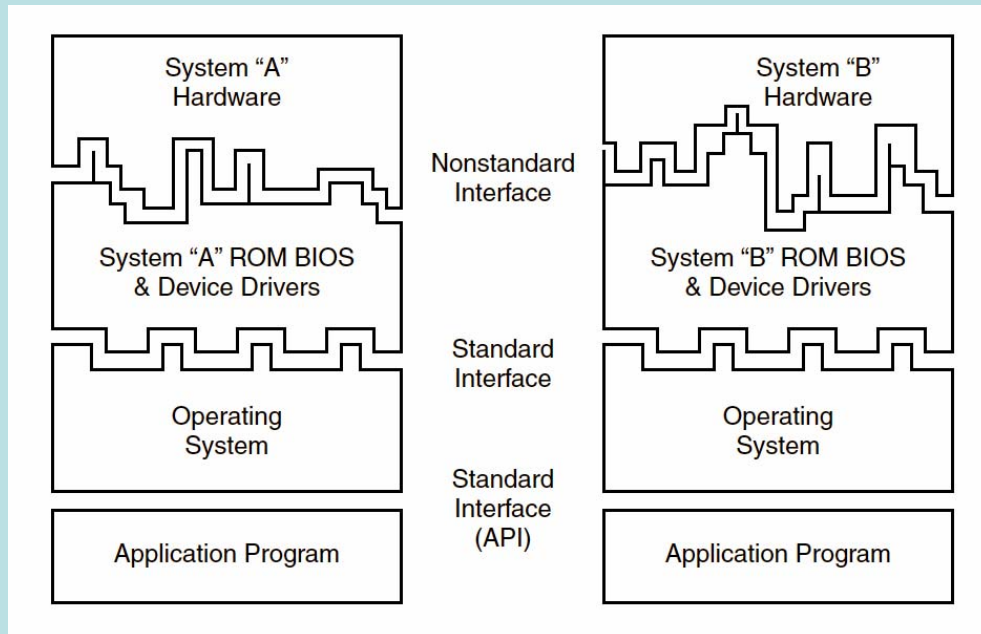
- PnP aparaturne opreme
- PnP BIOS-a
- PnP operacijskega sistema

Prepoznavna in nastavitve izvede BIOS:

- onemogoči vse naprave
- prepoznan vse PnP naprave
- pripravi začetno tabelo sistemskih virov
- omogoči vse naprave
- konfigurira naprave za začetni zagon
- izvede začetni zagon
- preda nadzor operacijskemu sistemu.

BIOS

Predstavlja povezavo med aparaturno in programsko opremo v računalniku.

Sistem plasti omogoča operacijskemu sistemu in aplikacijam, da tečejo na različni aparaturni opremi.

BIOS lahko najdemo računalniku v treh različnih načinih:

ROM na osnovni plošči, ROM na vmesniku, v pomnilniku naložen z diska.

BIOS na osnovni plošči

Je skupek različnih programov, ki omogočajo zagon računalnika. Razdelimo ga lahko v štiri skupine:

- POST - izvede osnovni test aparature opreme
- Setup – konfiguracijski in nastavitveni program
- Nalagalnik (bootstrap loader) – naloži operacijski sistem z zunanje enote
- BIOS – skupek gonilnikov

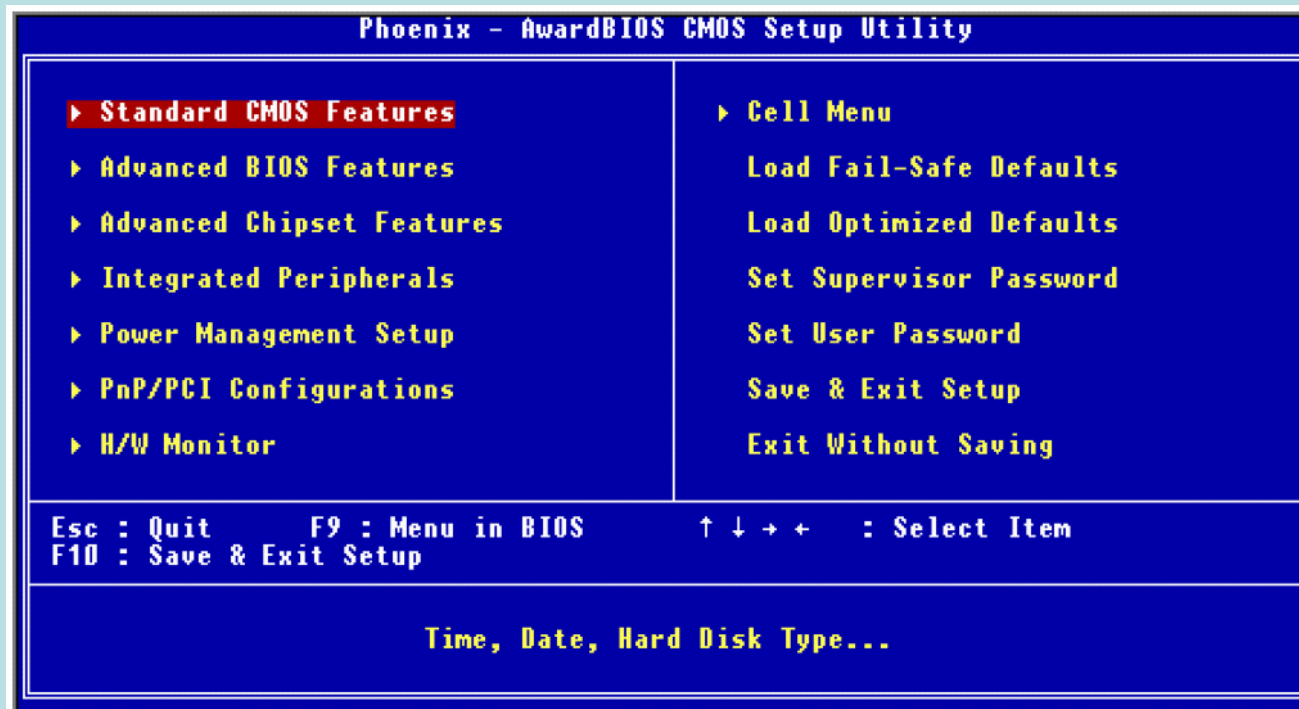
BIOS je shranjen v neizbrisljivem pomnilniku tipa ROM, EPROM, EEPROM oz. FLASH.

Zadnji je danes največ v uporabi saj omogoča, da lahko uporabnik sam zapiše vanj novo različico BIOS-a, brez poseganja na osnovno ploščo.

Proizvajalci BIOS-a: AMI, AWARD, PHOENIX in OEM

Nadgradnja BIOS-a?

V primeru dograjevanja novejših perifernih enot je lahko potrebno nadgraditi tudi BIOS.

Kako do BIOS-a?

Samo preko proizvajalcev osnovnih plošč.

Kaj je potrebno vedeti pri nadgradnji?

- Model osnovne plošče
- Verzijo obstoječega BIOS-a
- tip CPE

Kako do BIOS-a?

Samo preko proizvajalcev osnovnih plošč.

Kaj je potrebno vedeti pri nadgradnji?

- Model osnovne plošče
- Verzijo obstoječega BIOS-a
- tip CPE

Javljanje napak procedure POST

Če pride v fazi testiranja opreme do napake, jo BIOS javi na dva načina:

- s piski ali svetlobnimi signali (LED)
- z izpisom na zaslonu

Vhodne naprave

Tipkovnica

osnovna vhodna naprava

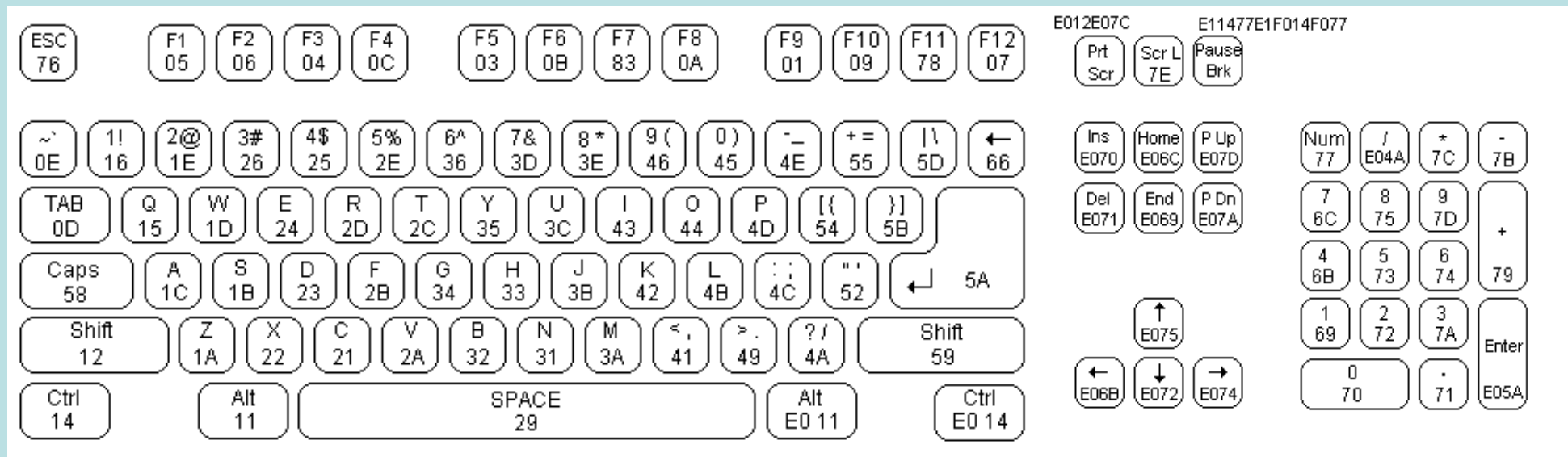

Razporeditev tipk : QWERTY, QWERTZ

Povezava tipk na krmilnik: direktna, preko uporabne verige, matrična

PC tipkovnica:

Namesto ASCII kode pošilja t.i. 'scan' kodo

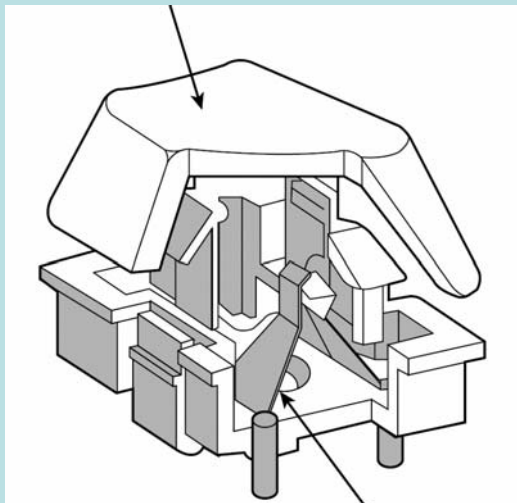

Tehnologija izdelave tipkovnice

Tipke so :

- mehanske
- penaste
- gumijaste
- membranske

mehanske

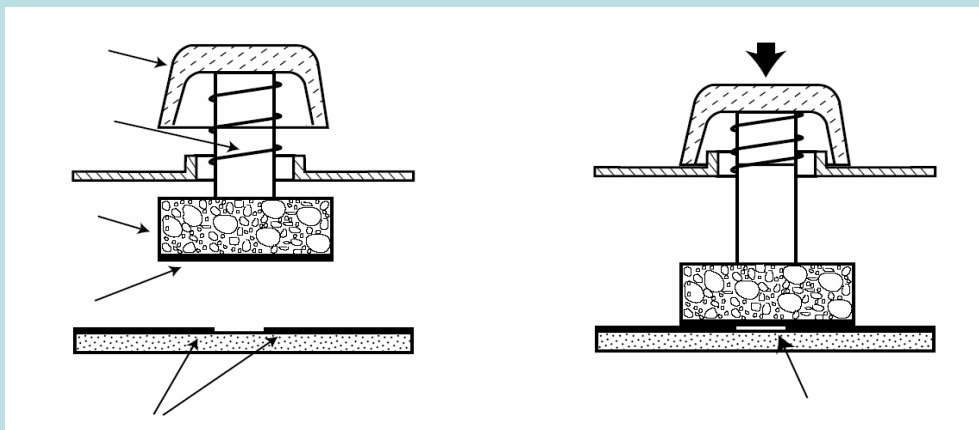

kontakt

'klik' efekt

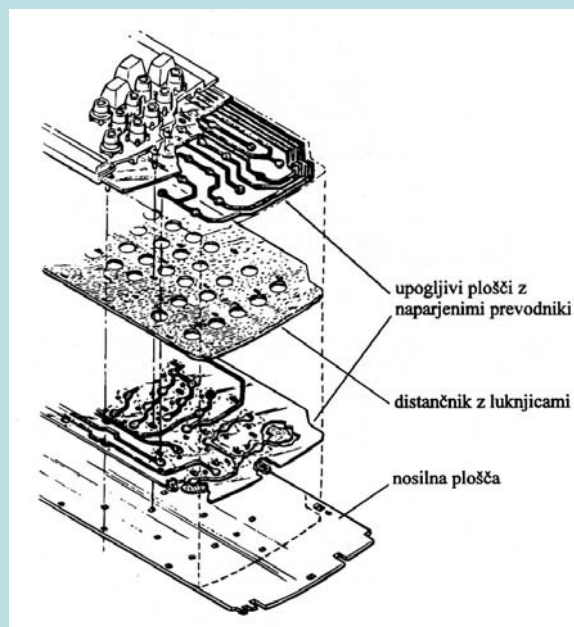
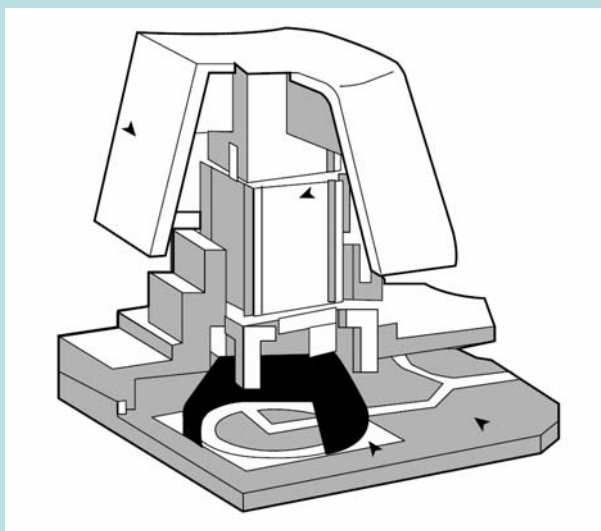
življenjska doba pr. 20 mil. udarcev

Penaste

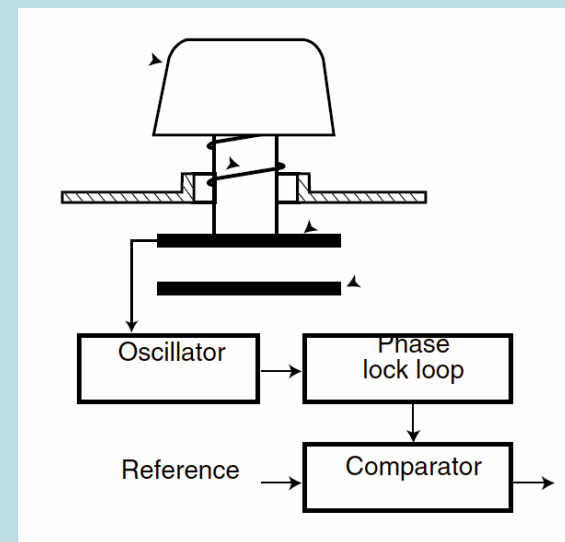

Težava : umazanija med kontakti

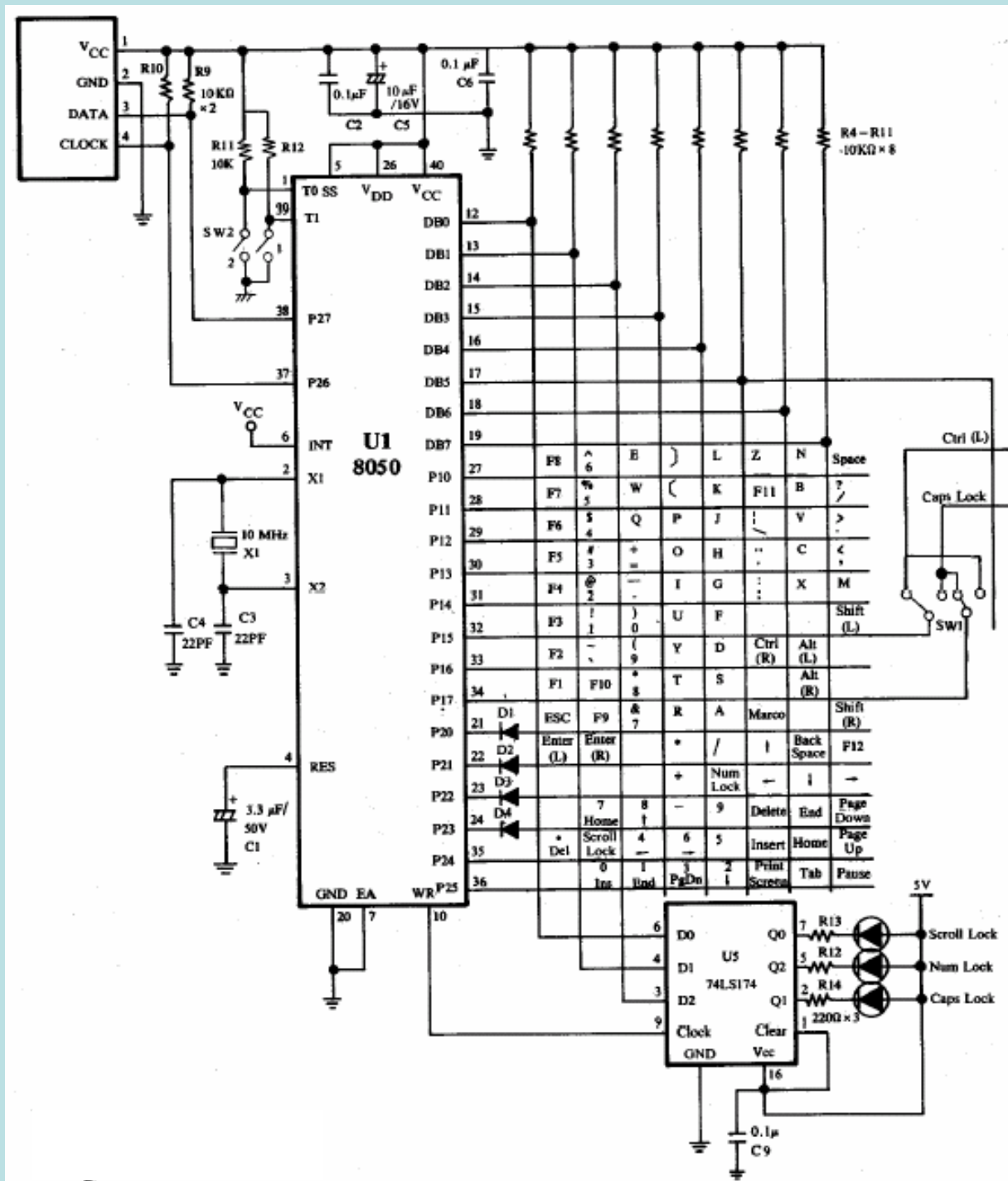
Gumijaste , membranske

Kapacitivne

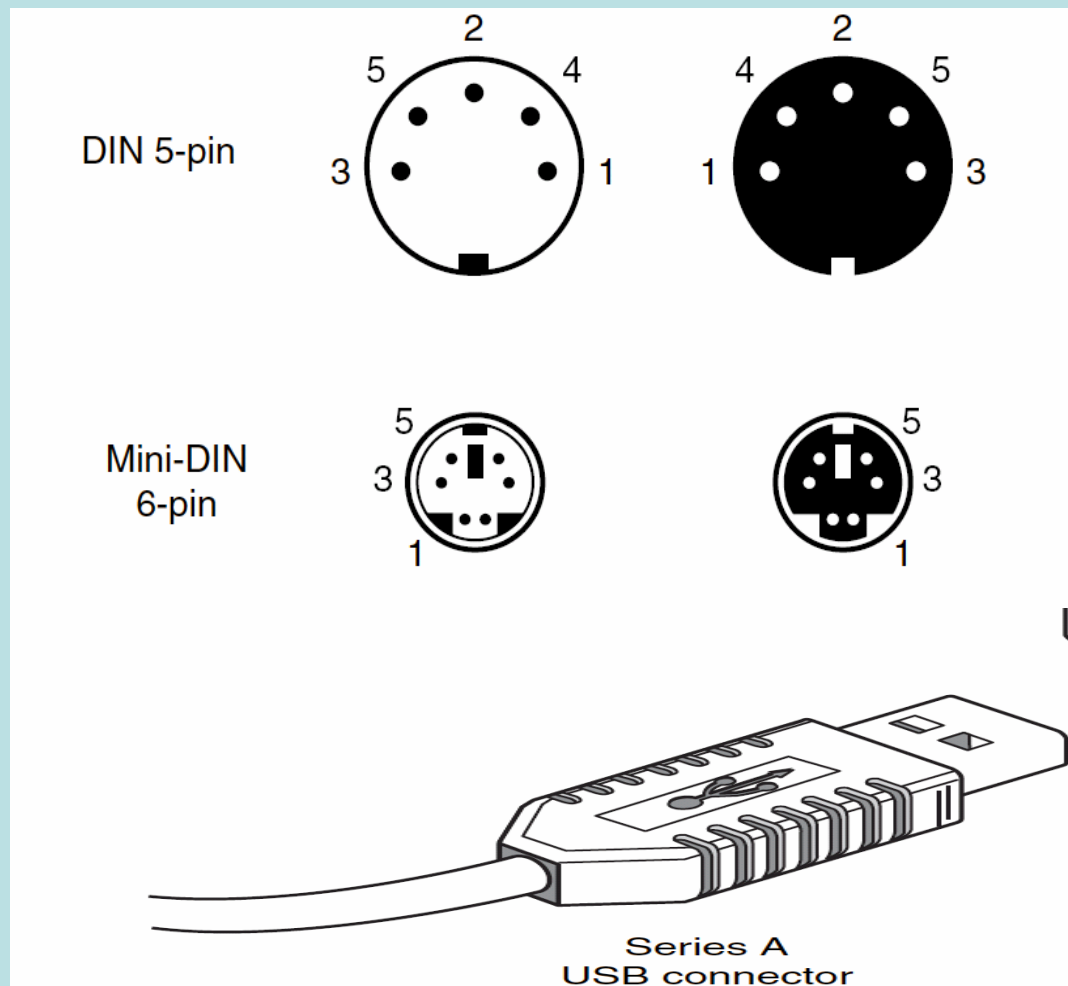

El. shema tipkovnice

Vmesniki za povezavo tipkovnice

Možnih je več načinov:

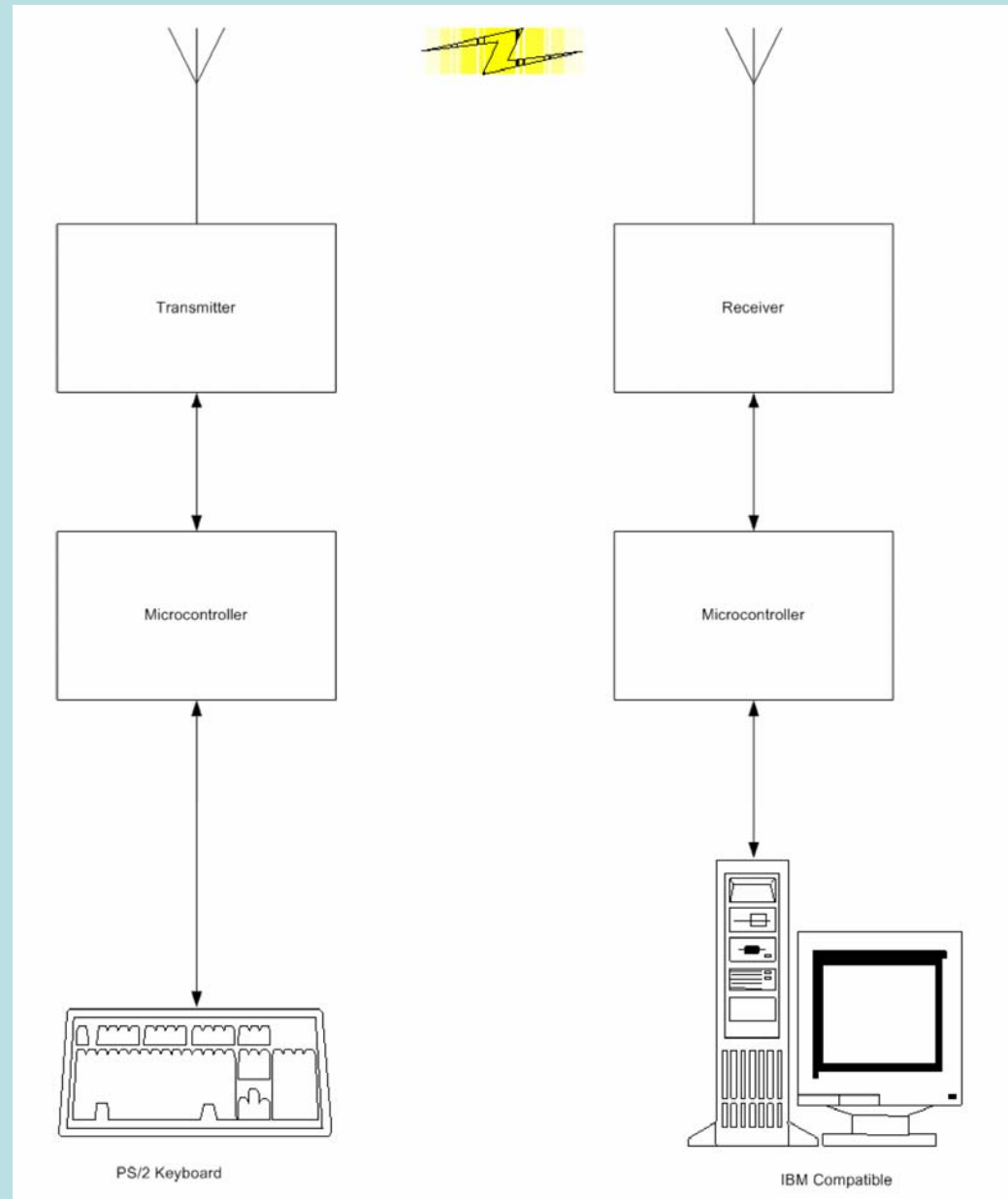
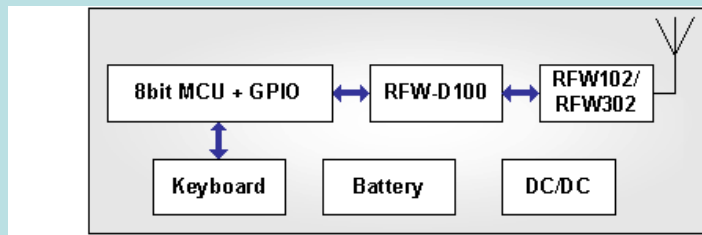

Se danes ne uporablja več

PS/2

USB

Brezžična VF povezava:

Kazalne naprave

Funkcija: pomikanje kazalca po zaslonu.

Vrste: miške, sledne krogle, igralne palice, drsne blazinice, zasloni občutljivi na dotik, grafične plošče.

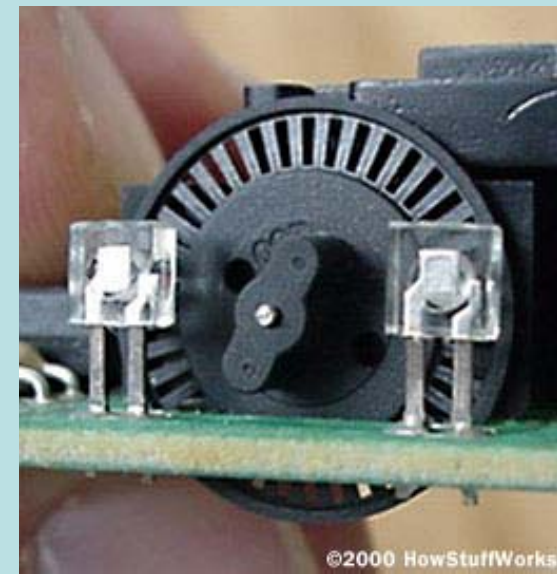
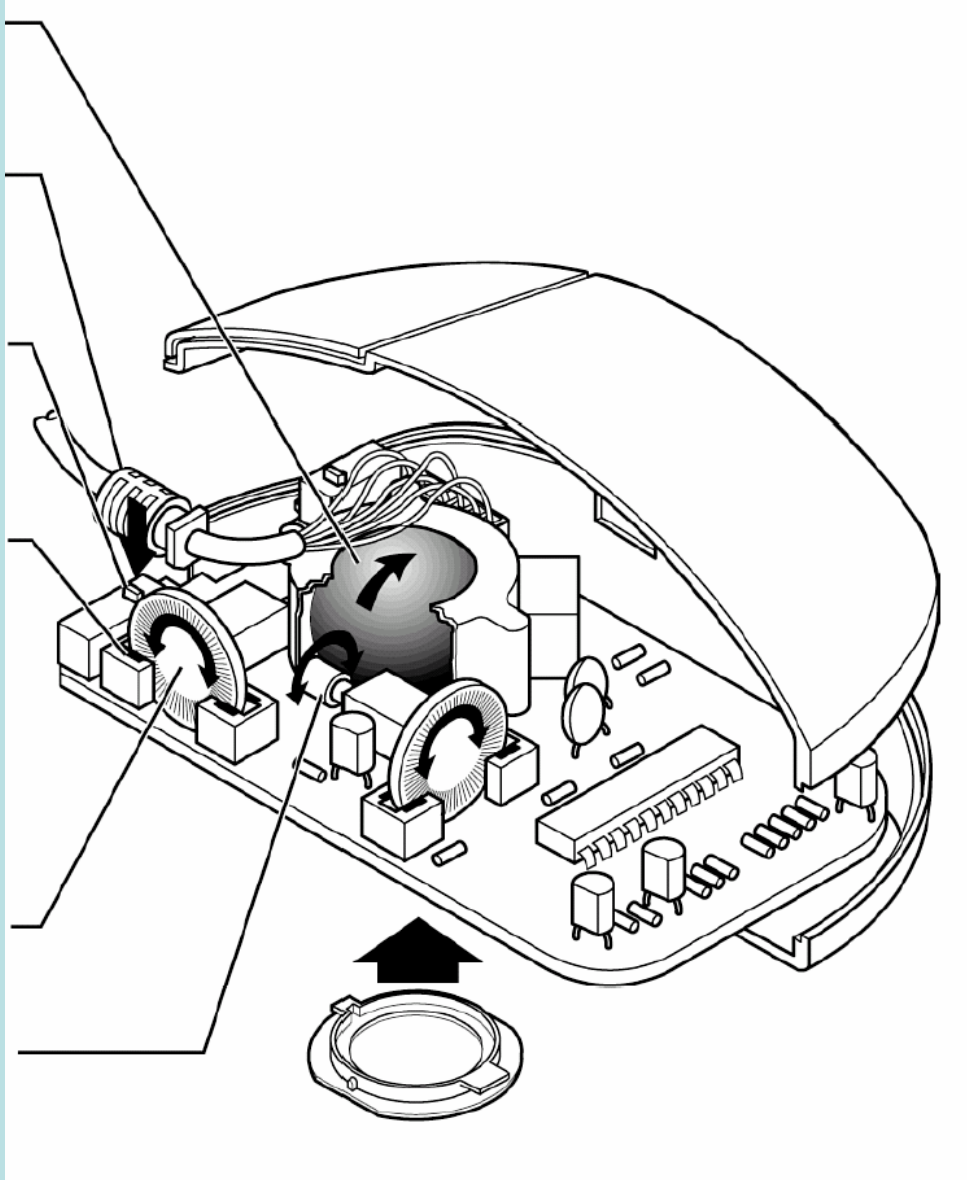
Miška:

Sestavni deli: ohišje, senzor gibanja,
komunikacijski vmesnik, tipke

Izvedba: mehanska, optična

Vmesnik: RS-232, PS/2, USB, VF

Mehanska miška

©2000 HowStuffWorks

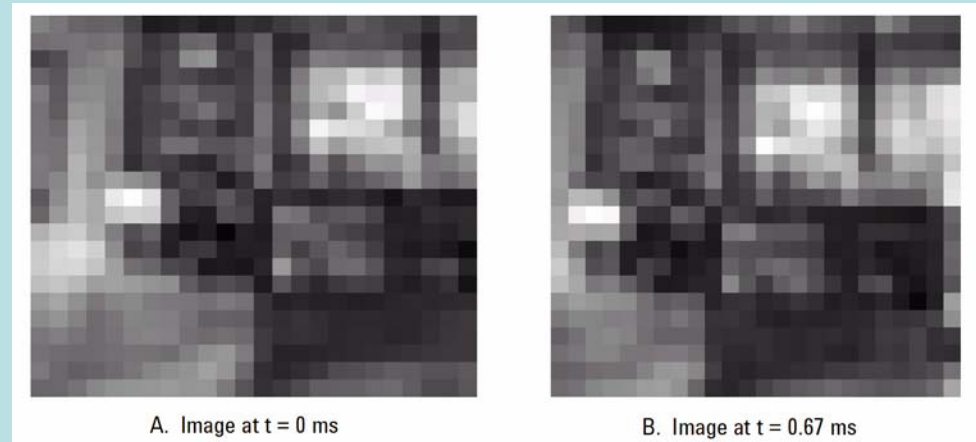
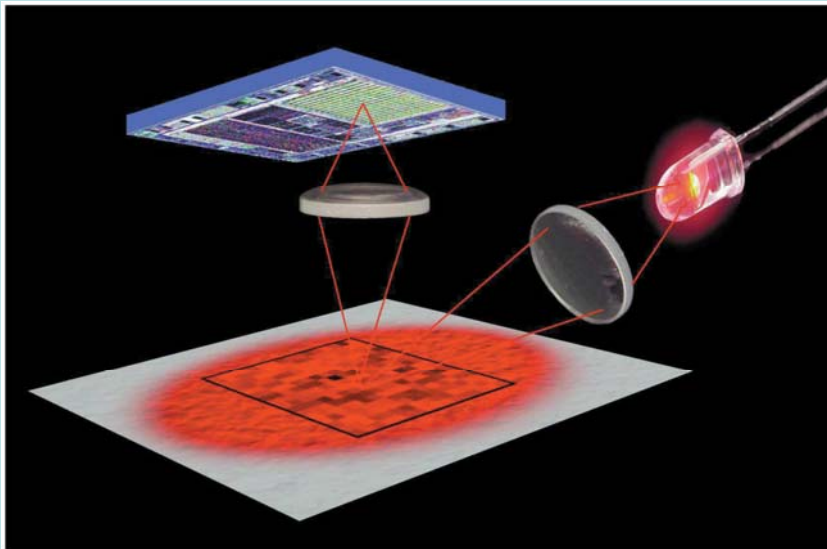

©2000 HowStuffWorks

Optična miška

Kamera 1500 v sekundi snema podlago in s pomočjo DSP analizira sliko ter zaznava pomike.

Sledna krogla (track ball)

Je narobe obrnjena miška. Uporabna tam, kjer je težava s prostorom. Slabost je, da se hitro zamaže.

Igralna palica (joystick)

Sestavlja palica, ki jo pomikamo po dveh (ali treh) oseh ter na ta način določamo smer pomika. Glede na izvedbo ločimo analogne in digitalne.

Drzne blazinice

Zavzemajo majhen prostor in so primerne za prenosne računalnike.

Grafične table (digitalizatorji)

Posebej uporabne v grafičnih programih.

Zasloni občutljivi na dotik

Primerni za urbana okolja (informacijski terminali ipd.).

Uporabljeni principi: uporovni, kapacitivni, z mrežo, s tehtnico.

Vmesnik je izveden enako kot pri miški.

Kalibracija.

